Sygn. akt I ACa 67/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Agnieszka Sołtyka
Sędziowie:	SSA Danuta Jezierska (spr.) SSA Marta Sawicka
Protokolant:	sekr. sądowy Beata Węgrowska-Płaza

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2015 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Województwa (...)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 30 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 257/11

I. ***zmienia zaskarżony wyrok:***

1. ***w punkcie pierwszym w ten sposób, że zasądza od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz powoda Województwa (...) kwotę 181.683,08 (sto osiemdziesiąt jeden tysięcy sześćset osiemdziesiąt trzy złote i osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od 6 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz odsetki ustawowe od kwoty 113.030 (sto trzynaście tysięcy trzydzieści) złotych od 29 sierpnia 2009 roku do 5 kwietnia 2012 roku, a w pozostałej części powództwo oddala,***

2. ***w punkcie trzecim w ten sposób że: zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 9.391,50 (dziewięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt jeden złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;***

II. ***oddala apelację pozwanej w pozostałej części;***

III. ***zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 8965 (osiem tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt pięć) złotych tytułem kosztów z postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.***

SSA Danuta Jezierska SSA Agnieszka Sołtyka SSA Marta Sawicka

Sygn. akt I A Ca 67/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 stycznia 2013 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie zasądził od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz powoda Województwa (...) w S. kwotę 291.268,35 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 29 sierpnia 2009 roku do dnia zapłaty. W pozostałej części powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18.564,52 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że na mocy umowy nr (...), zawartej w wyniku udzielenia zamówienia publicznego, pozwana (...) sp. z o.o. w G. zobowiązała się do wykonania opracowania dokumentacji dla zadania "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr (...) na odcinku K. - I." w terminie 11 miesięcy od podpisania umowy. W art. 19 ust. 1 pkt 1 i 3 umowy strony przewidziały, że wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne: za niedotrzymanie terminu wykonania przedmiotu umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki oraz z tytułu odstąpienia przez zamawiającego lub wykonawcę od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, w wysokości 10% wynagrodzenia brutto. Ponadto art. 21 ust. 1 pkt 4 umowy upoważniał zamawiającego do odstąpienia od niej, z czternastodniowym wyprzedzeniem, jeżeli suma kar umownych określonych w art. 19 ust. 1 pkt 1-3 przekroczyła kwotę 20% wartości przedmiotu zamówienia. Dla realizacji całości wspomnianego zamówienia publicznego strony zawarły kolejne umowy. W trakcie ich realizacji doszło do opóźnienia w ich wykonaniu. Sporna miedzy stronami była jedynie okoliczność, czy opóźnienie może być uznane za usprawiedliwione.

Notą obciążeniową z 27 lipca 2009 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 442.182,90 zł tytułem kar umownych za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy nr (...), w terminie 14 dni. Pozwana odpowiedziała na tę notę pismem z 10 sierpnia 2009 roku. Wnosiła o zweryfikowanie stanowiska, nie uznając roszczenia o naliczenie kar umownych.

Wezwaniem do zapłaty, doręczonym 14 stycznia 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 601.313,40 zł, wynikającej z noty obciążeniowej z 6 grudnia 2010 roku. Prowadzone w toku sprawy negocjacje ugodowe stron nie przyniosły rezultatu. W toku procesu strona pozwana w części zadośćuczyniła roszczeniu pieniężnemu zgłoszonemu przez powoda i w dniu 6 kwietnia 2012 r. wpłaciła kwotę 113.030 złotych tytułem kary umownej. Jednocześnie dokonując tej wpłaty na rzecz strony powodowej strona pozwana zastrzegła, że wpłatę tę należy zaliczyć na poczet przyszłej kary umownej, nie zaś na rzecz należności ubocznych.

W wyniku apelacji obu stron, wyrokiem z dnia 25 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 30 stycznia 2013 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 181.683,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 29 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz odsetki od kwoty 294.713,08 zł od 29 sierpnia 2009 roku do 5 kwietnia 2012 r., ponadto oddalił apelację powoda w całości, a pozwanej w pozostałej części oraz orzekł o kosztach.

Sąd Apelacyjny przyjął, że wysokość kary umownej, jaką winna być obciążona pozwana, zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 wiążącej strony umowy nr (...) r. wynosi kwotę 589.436 zł (261 dni x 451.730 zł x 0,5%). Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy Sąd II instancji na podstawie art. 484 § 2 k.c. uznał za zasadne miarkowanie i obniżenie tej kary umownej o 50%. W konsekwencji od pozwanego zasądzana z tego tytułu winna być kwota 294.713 zł. Uwzględniając jednakże, że pozwana z tego tytułu uiściła już na rzecz powoda kwota 113.030 zł do zapłaty pozostała kwota zasądzona w pkt. I pkt 1 wyroku. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c, mając na uwadze także częściowe zaspokojenie żądania przez pozwaną.

Skargę kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego w zakresie odsetek wniosła pozwana. Zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 481 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie i w konsekwencji zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych podwójnie od tego samego świadczenia pieniężnego za okres od 29 sierpnia 2009 r. do 5 kwietnia 2012 r., tj. od kwot: 181.683,08 zł oraz kwoty 294.713,08 zł od 29 sierpnia

2009 r. do dnia 5 kwietnia 2012 r., podczas gdy prawidłowe zastosowanie przepisu art. 481 § 1 k.c. powinno prowadzić do zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 181.683,08 zł za okres opóźnienia od 06 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 294.713,08 zł za okres opóźnienia od 29 sierpnia 2009 r. do 5 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 30 października 2014 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, uznając z zasadny zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. Wskazał, że skoro Sąd Apelacyjny zmiarkował karę umowną o 50 %, czego żadna ze stron nie kwestionowała, to roszczenie powoda z tytułu kar umownych za zwłokę w wykonaniu umowy wynosiła 294.713 zł. Na poczet należnego powodowi roszczenia pozwany wpłacił w dniu 6 kwietnia 2012 r. kwotę 113.030 zł. Wymagalność roszczenia z tytułu kar umownych Sąd Apelacyjny ustalił na dzień 29 sierpnia 2009 r., czego także żadna ze stron sporu nie kwestionowała. Odsetki od należnej powodowi kwoty kar umownych powinny więc zostać zasądzone w taki sposób jak w skardze kasacyjnej wskazuje pozwana: od kwoty 113.030 od dnia 29 sierpnia 2009 r. do dnia 5 kwietnia 2012 r. oraz od reszty kwoty tj. 181.683,08 zł od dnia 29 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną i to tylko w zakresie odsetek zaskarżyła do Sądu Najwyższego strona pozwana. Zgodnie zatem z art. 398^{13} § 1 k.p.c. w zw. z art. 363 § 1 k.p.c. nie może budzić żadnych wątpliwości, że nie został wzruszony orzeczeniem Sądu Najwyższego wyrok Sądu Apelacyjnego w części niezaskarżonej skargą kasacyjną. Sąd Najwyższy nie rozpoznaje bowiem ponownie całej sprawy tak jak sąd powszechny, lecz rozpoznaje jedynie skargę kasacyjną od prawomocnego orzeczenia drugiej instancji i granicę tej oceny wyznaczają zarzuty podstaw kasacyjnych (por. np. wyrok SN z 25.02.2010, II UK 230/09). Tym samym przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie, brak było podstaw do ponownego rozpoznania apelacji strony powodowej, która została prawomocnie oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2013r. (I A Ca 220/13), jak i apelacji strony pozwanej w części niezaskarżonej skargą kasacyjną.

Wskazać też należy, że zgodnie z art. 398^{20} k.p.c. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie przy ponownym rozpoznaniu sprawy, w zakresie w jakim wyrok zaskarżony został skargą kasacyjną (i uwzględniony przez Sąd Najwyższy), związany był wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Najwyższy w sposób wyraźny wskazał, że uzasadniony był postawiony przez stronę pozwaną zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.p.c. Skoro bowiem na dzień 29 sierpnia 2009 roku należy datować wymagalność roszczenia z tytułu kar umownych i przy zmiarkowaniu przez Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 czerwca 2013 r. kary umownej o 50% - których to okoliczności żadna ze stron nie kwestionowała, to roszczenie powoda z tytułu kar umownych wynosi 294.713 zł, a odsetki ustawowe powinny być zasądzone: od kwoty 113.030 zł od dnia 29 sierpnia do dnia 5 kwietnia 2012 roku (od dnia wymagalności do dnia zapłaty tej kwoty przez stronę pozwaną) oraz od reszty kwoty tj. 181.683,08 zł od dnia 29 sierpnia 2009 roku do dnia zapłaty.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe wskazania Sądu Najwyższego, oraz treść art. 481 § 1 k.c., przy ponownym rozpoznaniu sprawy (mając na uwadze zakres zaskarżenia skargą kasacyjną), Sąd Apelacyjny, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 181.683,08 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 29 sierpnia 2009 r., do dnia zapłaty (z uwzględnieniem sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej co do początkowej daty odsetek od tej kwoty postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 7 kwietnia 2015 roku) oraz odsetki ustawowe od kwoty 113.030 zł od dnia 29 sierpnia 2009 r. do dnia 5 kwietnia 2012 r., a w pozostałej części powództwo oddalił (odsetki wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 25 czerwca 2013 r. zostały bowiem zasądzone w sposób nieprawidłowy, co wytknął Sąd Najwyższy uwzględniając skargę kasacyjną). Dla czystości i jasności rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny powtórzył rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów (podpunkt drugi punktu pierwszego zaskarżonego wyroku), nie znajdując żadnych podstaw do jego korekty, albowiem skargą kasacyjną zaskarżone zostały jedynie odsetki, a nie prawomocnie zasądzona należność główna. W pozostałej części, ze względów jak powyżej, na podstawie

art. 386 § 1 k.p.c., apelację pozwanego jako bezzasadną Sąd Apelacyjny oddalił (apelacja powoda została prawomocnie oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 czerwca 2013 r. - na co wskazano na wstępie).

O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. § 12 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt.6 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 poz. 490). Sąd Apelacyjny miał przy tym na uwadze, że apelacja powoda została oddalona w całości, zatem w tym zakresie powód koszty swojej apelacji winien ponieść we własnym zakresie. Pozwany swoją apelację, z uwzględnieniem wniesionej skargi kasacyjnej, wygrał w 63%. Poniósł koszty opłaty od apelacji (8924 zł) i skargi kasacyjnej (3078 zł), oraz koszty pełnomocnictwa (2x 2700 zł - § 12 ust. 1 pkt 1 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt.6 cyt. wyżej rozporządzenia), powód zaś poniósł koszty pełnomocnictwa (2x 2700 zł na podstawie wskazanych wyżej przepisów), co w ostatecznym rozliczeniu daje kwotę 8965 zł (koszty należne pozwanemu przy uwzględnieniu, że wygrał apelację w 63% to kwota 10.963 zł, pomniejszona o kwotę 1998 zł - koszty należne powodowi w części przez niego wygranej z apelacji pozwanego t.j.– 37% z 5400).

Danuta Jezierska Agnieszka Sołtyka Marta Sawicka